

JAARREKENING 2022

B1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(na voorgestelde resultaatbestemming)

Activa € x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Vaste activa		
1.1 Materiële vaste activa	163.062	164.951
1.2 Financiële vaste activa	7.395	7.794
Totaal vaste activa	170.457	172.745
Vlottende activa		
1.3 Voorraden	88	87
1.4 Vorderingen	16.764	16.083
1.5 Liquide middelen	124.711	95.747
Totaal vlottende activa	141.563	111.917
Totaal activa	312.020	284.662

Passiva € x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
2.1 Eigen vermogen	141.298	136.538
2.2 Voorzieningen	25.667	25.538
2.3 Langlopende schulden	33.000	36.114
2.4 Kortlopende schulden	112.055	86.472
Totaal passiva	312.020	284.662

B2 GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING 2022

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	325.316	323.873	297.138
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	6.463	6.176	6.862
3.3 Collegegelden	50.588	50.298	59.867
3.4 Baten werk in opdracht van derden	28.426	23.312	25.222
3.5 Overige baten	9.764	5.523	7.848
Totaal baten	420.557	409.182	396.937

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Lasten			
4.1 Personeelslasten	340.532	346.612	306.448
4.2 Afschrijvingen	17.127	17.252	15.583
4.3 Huisvestingslasten	16.986	16.099	15.000
4.4 Overige lasten	41.489	41.130	34.720
Totaal lasten	416.134	421.093	371.751
Saldo baten en lasten	4.423	-11.911	25.186
5. Financiële baten en lasten	353	-89	103
Resultaat	4.776	-12.000	25.289
6. Belastingen	-16	0	-15
7. Resultaat deelnemingen	0	0	0
Resultaat na belastingen	4.760	-12.000	25.274
Nettoresultaat	4.760	-12.000	25.274

B3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2022

€ x 1.000	2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo van baten en lasten	4.423	25.186
Aanpassingen voor:		
• 4.2 Afschrijvingen	17.127	15.583
• 2.2 Mutaties voorzieningen	129	-2.678
Veranderingen in werkkapitaal		
• 1.3 Mutatie voorraden	-1	-3
• 1.4 Mutatie kortlopende vorderingen	-282	287
• 2.4 Mutatie kortlopende schulden	24.115	-862
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	45.511	37.513
Ontvangen interest	454	236
Betaalde interest	-101	-133
Betaalde vennootschapsbelasting	-16	-15
	337	88
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	45.848	37.601
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.1 Investeren in materiële vaste activa	-13.797	-20.730
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-13.797	-20.730
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
2.3 Nieuw opgenomen leningen	-	-
2.3 Aflossing langlopende schulden	-3.087	-3.062
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-3.087	-3.062
Mutatie liquide middelen	28.964	13.810
Beginstand liquide middelen	95.747	81.937
Mutatie liquide middelen	28.964	13.810
Eindstand liquide middelen	124.711	95.747

B4 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2022

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie, statutair gevestigd te Arnhem, is een stichting. De voornaamste activiteit van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen bestaat uit het verzorgen van onderwijs.

Verslagperiode

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2022.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de *Regeling jaarverslaggeving onderwijs* (hierna Rjo). In de Rjo is vastgelegd dat de jaarverslaggeving ingericht dient te worden in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de in de regeling aangegeven afwijkende bepalingen. In het bijzonder wordt verwezen naar de richtlijnen 400 en 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ). De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de organisatie en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de organisatie een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend. Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze overheersende zeggenschap.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gerealiseerde winsten. Binnen de groep worden uniforme grondslagen gehanteerd. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd.

Voor een totaaloverzicht van de verbonden partijen waarbij sprake is van een meerderheidsbelang verwijzen wij naar de specificatie van verbonden partijen (zie B11).

Hieronder wordt volstaan met vermelding van de meegeconsolideerde meerderheidsdeelnemingen.

1. HAN Holding bv 100%
2. HAN Flex bv 100%

De HAN is niet hoofdelijk aansprakelijk voor de uit rechtshandelingen van de verbonden partijen voortvloeiende schulden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt, schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- voorziening WW/BW;
- voorziening WGA;
- voorziening jubileumuitkering;
- voorziening werktijdvermindering senioren;
- voorziening Generatiepact;
- voorziening transitievergoeding;
- overige voorzieningen;
- bepaling economische levensduur materiële vaste activa.

Saldering

Vorderingen en verplichtingen zijn gesaldeerd weergegeven wanneer de stichting een deugdelijk juridisch instrument bezit om de activa en de verplichtingen simultaan af te wikkelen en wanneer de stichting het stellige voornemen heeft tot simultane afwikkeling over te gaan.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva gewaardeerd op basis van de reële waarde, anders tegen geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de HAN. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten zoals vorderingen, effecten en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Bij de HAN is geen sprake van derivaten. De financiële instrumenten omvatten bij de HAN onder andere debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, vooruitbetaalde huur, leningen en overige financieringsverplichtingen, crediteuren en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna in desbetreffende grondslag beschreven manier gewaardeerd. De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen en niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik, verminderd met ontvangen subsidies. In de kostprijs worden de kosten van groot onderhoud opgenomen zodra deze kosten zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De kostprijs van de activa die door de HAN in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, gebouwen in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

<i>De volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:</i>	
Gebouwen/niet aan het proces dienstbare activa	30 jaar
Bekabeling in en tussen de gebouwen	15 jaar
Verbouwingen en noodbouw	10 jaar
Gebouwgebonden onderhoudscomponenten	5- 25 jaar
Inventarissen en apparatuur	10 jaar
Inventarissen laboratorium	20 jaar
Telefooncentrale en telefoontoestellen	8 jaar
Computers en software	4 jaar
Overige activa	3-8 jaar

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De HAN beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten vooruitbetaalde huur met een langlopend karakter. Na eerste opname worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De vooruitbetaalde huur wordt jaarlijks met inachtneming van de looptijd (25 jaar) van de onderliggende overeenkomst ten laste van het bedrijfsresultaat gebracht. Het kortlopende gedeelte van de vooruitbetaalde huur wordt onder de kortlopende vorderingen gepresenteerd.

Vorraden

Gebruiksgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Werk in opdracht van derden

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het werk in opdracht van derden wordt gewaardeerd tegen de bestede kosten, bestaande uit de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals directe personeelskosten en kosten van specifiek voor het project aangeschafte apparatuur en inventaris), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project (onder meer kosten van technische assistentie en overheadkosten van projectactiviteiten) en andere kosten voor zover ze contractueel door de opdrachtgever worden vergoed, verminderd met de gedeclareerde termijnen danwel ontvangen voorschotten die in relatie staan tot het werk in opdracht van derden.

Onder de overige vorderingen worden de projecten opgenomen waarbij de vooruitbetaalde kosten de gefactureerde termijnen/ontvangen voorschotten overschrijden. Projecten waarbij de vooruitgefactureerde termijnen/ontvangen voorschotten de vooruitbetaalde kosten overschrijden worden verantwoord onder de kortlopende schulden.

Eventuele voorzieningen uit hoofde van werk in opdracht van derden (verlieslatende contracten) worden in mindering gebracht op het saldo werk in opdracht van derden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs plus transactiekosten. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen en de tegoeden op bankrekeningen die worden opgenomen tegen nominale waarde. Deposito's worden onder liquide middelen opgenomen indien zij in feite - zij het eventueel met opoffering van rentebaten - ter onmiddellijke beschikking staan.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de bestemmingsreserves gepresenteerd.

Algemene reserve

De reserve staat ter vrije beschikking van het College van Bestuur.

Bestemmingsreserves

Het College van Bestuur heeft voor een deel van het eigen vermogen een beperktere bestedingsmogelijkheid aangebracht. Dit gedeelte van het eigen vermogen is ondergebracht in een bestemmingsreserve. Het bestuur kan deze beperking zelf opheffen. Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en overige voorzieningen gepresenteerd. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW, wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk);
- b. het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is;
- c. er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend.

Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Na eerste opname worden de schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden bij eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na eerste opname worden de schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend.

Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Personeelsbeloningen/pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt – overeenkomstig de in de RJ aangereikte vereenvoudiging – in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

De beleidsdekkingsgraad (marktwaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van De Nederlandsche Bank) van het fonds per 31 december 2022 was 118,6% (31 december 2021 102,8%) en lag daarmee 6,4% onder de minimale vereiste grens van 126,0%.

Het ABP moet een herstelplan opstellen waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad in 10 jaar tijd weer minimaal uitkomt op de vereiste dekkingsgraad van 126%. Als dit volgens de voorgeschreven rekenregels niet in 10 jaar lukt, dan moet het ABP de pensioenaanspraken verlagen. Voor 2022 hoeft het ABP de pensioenaanspraken niet te verlagen.

Opbrengstverantwoording

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Normatieve rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel dan wel niet-normatieve rijksbijdragen, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Collegegelden

De collegegelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het studiejaar zijn gespreid. De vooruitontvangen bedragen worden onder de overlopende passiva opgenomen.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten, vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer en minder werken, claims en vergoedingen, indien en zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten worden gerealiseerd en de opbrengsten betrouwbaar kunnen worden bepaald. De projectopbrengsten worden bepaald op de reële waarde van de tegenprestaties die is of zal worden ontvangen. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van het project op verslagdatum (de zogeheten *percentage of completion*-methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Een eventueel verwacht negatief resultaat wordt in mindering gebracht op de baten en de onderhanden werk-posities.

Overige baten

Overige baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. De overige baten bestaan uit opbrengsten uit verhuur onroerende zaken, detachering personeel, minoren, bijdrage studenten/personeel en overige baten.

Aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Leasing

De organisatie kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Als de organisatie optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Als de organisatie optreedt als lessor in een operationele lease, wordt het actief als leaseobject verwerkt in de balans overeenkomstig de aard van dat actief. De grondslagen voor de waardering van de geleasede activa zijn beschreven onder het hoofd *Materiële vaste activa*.

De leasebaten (exclusief vergoeding voor dienstverlening, zoals verzekering en onderhoud) als bestanddeel van de leasebetalingen worden op tijdsevenredige basis verwerkt over de leaseperiode. Initiële directe kosten, niet zijnde verkoopkosten, die gemaakt worden om opbrengsten te genereren uit operationele leases worden direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en -lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Belastingen over de winst

Acute belastingen

De belastingen over de winst of het verlies worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat uitgaande van het geldende belastingtarief, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-afrekbare kosten. De belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien is voldaan aan de algemene voorwaarden voor saldering.

Gebeurtenissen na balansdatum

Per februari 2023 is een nieuwe tekst toegevoegd aan de cao hbo 2022-2023 inzake spaartegoeden Duurzame Inzetbaarheid (DI)-uren. De kern van deze nieuwe tekst behelst: een verlengde looptijd om gespaarde DI-uren op te nemen tot en met 31 december 2025 (in plaats van voor 1 september 2023), de mogelijkheid om gespaarde DI-uren te laten uitbetalen tot een maximum van 45 uur per jaar en het opnemen van het spaartegoed voorafgaand aan pensionering of uitdiensttreding. Deze wijziging kan toekomstige financiële consequenties voor de HAN hebben. De hoogte hiervan is vooralsnog moeilijk in te schatten.

B5 TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

VASTE ACTIVA

1.1 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven.

€ x 1.000	Verrijgings- prijs 31-12-2021	Afschrijvingen t/m 31-12-2021	Boek- waarde 31-12-2021	Investerings 2022	Aanschafwaarde desinvesteringen Verrijgingsprijs 2022	Afgeschreven desinvesteringen 2022	Afschrijvingen 2022	Verrijgings- prijs 31-12-2022	Afschrijvingen t/m 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2022
1.1.1 Gebouwen	251.945	126.413	125.532	6.952	667	667	11.210	258.230	136.956	121.274
1.1.2 Terreinen	13.308	-	13.308					13.308		13.308
1.1.3 Inventaris en apparatuur	55.035	30.105	24.930	8.251	12	12	5.791	63.274	35.884	27.390
1.1.5 Niet aan het proces dienstbare MVA	2.844	1.663	1.181	35	65	65	126	2.814	1.724	1.090
Totaal	323.132	158.181	164.951	15.238	744	744	17.127	337.626	174.564	163.062

Niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa betreft één gebouw dat de HAN tijdelijk aan een derde verhuurt. Het betreft het gebouw aan de Beverweerdlaan 3 te Arnhem. Deze bezitting is niet dienstbaar aan het onderwijsproces en wordt daarom separaat in de jaarrekening gepresenteerd.

De investeringen betreffen met name vervangings- en verbouwingsinvesteringen.

De historische aanschafwaarde van de volledige afgeschreven materiële vaste activa in gebruik bedraagt per 31 december 2022 € 25,7 miljoen en was per 31 december 2021 € 20,6 miljoen.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen is € 159,7 miljoen (peildatum 1 januari 2021).

De bedrijfsgebouwen en terreinen worden eens in de zes jaar getaxeerd. De herbouwwaarde van de bedrijfsgebouwen is, in juni 2019 door onafhankelijke taxateurs, getaxeerd op € 369 miljoen. De verzekerde waarde van de gebouwen sluit aan op de getaxeerde waarde.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

1.2 Overige financiële vaste activa

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Resterende looptijd in jaren
Vooruitbetaalde huur	7.395	7.794	6.995	5.395	19

De vooruitbetaalde huur betreft huur voor een gedeelte van het pand aan de Heyendaalsweg 141, te Nijmegen.

Het langlopende deel van de vooruitbetaalde huur is opgenomen onder de financiële vaste activa.

Het kortlopende deel van de vooruitbetaalde huur is opgenomen onder de vorderingen. De resterende huurperiode bedraagt 20 jaar.

VLOTTENDE ACTIVA

1.3 Voorraden

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Gebruiksgoederen	88	87

Dit betreft de voorraden van de campuswinkels. Er is geen sprake van een voorziening voor incurante voorraad.

1.4 Vorderingen

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Debiteuren	2.069	2.598
OCW/EZ	-	-
Studenten	316	195
Waardering werk in opdracht van derden	4.505	3.869
Overige vorderingen	16	9
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	4.137	3.113
Verstreckte voorschotten	41	55
Overige	5.680	6.244
Totaal overlopende activa	9.858	9.412
Voorziening wegens oninbaarheid vorderingen	-	-
Totaal vorderingen	16.764	16.083

De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Het saldo met betrekking tot de werk in opdracht van derden is als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winsten	14.409	14.172
Gefactureerde termijnen	-9.904	-10.303
Voorziening te verwachten verliezen	-	-
Totaal	4.505	3.869

De vooruitbetaalde kosten per 31 december 2022 bestaan met name uit €2,6 miljoen vooruitbetaalde licentiekosten en €0,4 miljoen opleidingskosten. Daarnaast vooruitbetaalde kosten voor huur, sportkaarten en scholarships.

Onder de overige overlopende activa zijn onder andere opgenomen een vordering van €2,4 miljoen in het kader van de BTW pro-rata-regeling over de jaren 2014 tot en met 2022 en nog te ontvangen opbrengsten externe minoren van €1,6 miljoen.

1.5 Liquide middelen

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Kasmiddelen	3	7
Tegoeden op bankrekeningen	3.384	3.384
Schatkistbankieren	121.325	92.356
Totaal	124.712	95.747

Een bedrag van €0,5 miljoen is geblokkeerd in verband met een uitstaande bankgarantie.

De overige liquide middelen ter waarde van €124,2 miljoen staan ter vrije beschikking.

De HAN beschikt over een kredietfaciliteit van 10% van de rijksbijdrage. De HAN maakt ultimo 2022 geen gebruik van deze faciliteit.

2.1 Eigen vermogen

Eigen vermogen

€ x 1.000	Saldo per 31-12-2020	Bestemming Resultaat 2021	Mutaties 2021	Saldo per 31-12-2021	Bestemming Resultaat 2022	Mutaties 2020	Saldo per 31-12- 2022
Algemene reserve							
Algemene reserve	107.687	18.409	-	126.096	885	-	126.981
Publieke bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen		5.672	-	5.672	2.793		8.465
Private bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve eigen vermogen geconsolideerde bv's	858	84	-	942	94	-	1.036
Bestemmingsreserve derde geldstroom	2.719	1.109	-	3.828	988	-	4.816
Totaal Eigen vermogen	111.264	25.274	-	136.538	4.760	-	141.298

Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Geconsolideerd nettoresultaat toekomend aan de instelling	4.760	25.274
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de HAN	-	-
Totaalresultaat van de HAN	4.760	25.274

Voorgesteld wordt het nettoresultaat 2022 als volgt te bestemmen

a. Ten gunste van algemene reserve	885
b. Ten gunste van overige bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen	2.793
c. Ten gunste van bestemmingsreserve eigen vermogen geconsolideerde bv's	94
d. Ten gunste van bestemmingsreserve derde geldstroom	988
	4.760

Algemene reserve

De algemene reserve wordt gevormd uit de resultaten behaald uit (publieke) onderwijsactiviteiten.

Publieke bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen

Over de jaren 2020 tot en met 2022 is een deel van de ontvangen kwaliteitsgelden benut voor het doen van investeringen in materiële vaste activa. Deze activa worden afgeschreven over de economische levensduur. Aangezien de baten dienen te worden verantwoord in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, ontstaat er een mismatch tussen het moment van verantwoorden van de baten en het moment waarop de lasten zich voordoen. Daarom is als onderdeel van de resultaatbestemming 2022 een bestemmingsreserve gevormd waaraan de toekomstige afschrijvingslasten worden onttrokken.

Private bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve eigen vermogen geconsolideerde bv's

Deze reserve wordt gevormd uit de resultaten die behaald zijn door HAN Holding bv en HAN Flex bv. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Bestemmingsreserve derde geldstroom

Deze reserve wordt gevormd uit de resultaten behaald uit private activiteiten zijnde specifiek contractonderwijs, contractonderzoek en overige marktactiviteiten.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Voorzieningen								
€ x 1.000	Saldo	Mutaties 2022			Saldo	Onderverdeling saldo		
	31-12-2021	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	31-12-2022	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Personeelsvoorzieningen								
WW/BWW	2.266	1.801	1.293	652	2.122	931	1.155	36
Jubileumuitkering	2.430	216	278	159	2.209	201	747	1.261
WGA	5.637	2.778	762	732	6.921	1.106	3.670	2.145
Werktijdvermindering senioren	7.678	3.135	1.487	277	9.049	1.715	5.984	1.350
Generatiepact	4.953	293	1.824	702	2.720	1.383	1.337	
Sociaal beleid	141	583	653	31	40	17	23	
Transitievergoeding	654	751	122	298	985	985		
	23.759	9.557	6.419	2.851	24.046	6.338	12.916	4.792
Overige voorzieningen								
Overige voorzieningen	1.779		158	-	1.621		1.621	
	1.779	-	158	-	1.621		1.621	
Totaal voorzieningen	25.538	9.557	6.577	2.851	25.667	6.338	14.537	4.792

Personeelsvoorzieningen

Op basis van de gemiddelde looptijd van de personele voorzieningen zijn deze verdisconteerd op basis van de zeveneneenhalfjaars marktrente ad 3,5% (2021 0,5%). Gezien de inflatieontwikkeling van 2022 die van invloed is op toekomstige loon- en prijsontwikkeling, is een gemiddeld indexeringspercentage van 3,4% gehanteerd (over 2021 was geen indexering toegepast).

Voorziening WW/BWW

De voorziening wordt gevormd om claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. Met ingang van 2007 is de HAN, evenals andere hogescholen, eigenrisicodragers voor de gehele werkloosheidsuitkering. Voor het bovenwettelijke gedeelte was dit al zo. Deze voorziening is bepaald op basis van de verwachte toekomstige uitkeringen conform de eigen registratie van medewerkers die aanspraak maken op de WW per 31 december 2022 en de opgave van de uitkeringsinstanties (UWV en APG) voor medewerkers die aanspraak maken op de BWW. Hierbij wordt per medewerker rekening gehouden met gedeeltelijke hervatting van werkzaamheden (indien van toepassing) en een afslag voor werkherhvatting voor einde van het volledige WW/BWW-recht. De voorziening daalt licht als gevolg van hogere (gedeeltelijke) werkherhvatting. Het voordelige effect van de aangepaste disconteringsvoet bedraagt 0,2 miljoen, het nadelige effect van de indexering bedraagt 0,2 miljoen.

Voorziening jubileumuitkering

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van toekomstige jubileumuitkeringen.

De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op het aantal ABP-dienstjaren conform opgave van ABP, blijfkans en leeftijd. Het voordelige effect van de aangepaste disconteringsvoet bedraagt 0,7 miljoen, het nadelige effect van de indexering bedraagt 0,4 miljoen.

Voorziening eigenrisicodragerschap WGA

De HAN is eigenrisicodragers voor de WGA. Dit betekent dat de kosten van de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering voor tien jaar ten laste komen van de HAN. Om deze reden vormt de HAN een voorziening voor medewerkers die zijn ingestroomd in de WGA tegen de verplichting zoals opgegeven door de uitkeringsinstanties (UWV en Loyalis) en medewerkers die langer dan één jaar ziek zijn en waarvan de arbo-arts of arbeidsdeskundige inschat dat de kans dat zij instromen in de WIA groter is dan 50%.

De berekening is gebaseerd op de loongelateerde uitkering (afhankelijk van het arbeidsverleden van de werknemer) die maximaal 38 maanden bedraagt, waarbij rekening is gehouden met de restverdien capaciteit. Na 38 maanden is gerekend met 70% van het minimum loon rekening houdend met de mate van arbeidsongeschiktheid. De voorziening neemt toe als gevolg van een toename van het verwachte aantal medewerkers waarvoor de HAN de kosten van de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid dient te vergoeden. Het voordelige effect van de aangepaste disconteringsvoet bedraagt 1,1 miljoen, het nadelige effect van de indexering bedraagt 1,2 miljoen.

Voorziening werktijdvermindering senioren

Met ingang van 1 januari 2015 kan een werknemer die de AOW-gerechtigde leeftijd min tien jaar heeft bereikt kiezen voor de mogelijkheid om zijn/haar werktijd, gedurende een periode van maximaal vijf jaar, te verminderen met maximaal 20%. Hiervoor wordt gedeeltelijk salaris voor ingeleverd. Voor de werknemers die gebruikmaken van deze regeling zijn de kosten voor de volledige periode in de voorziening opgenomen. Voor werknemers die tussen nu en vijf jaar in aanmerking komen voor deze regeling, is een inschatting gemaakt van de toekomstige instroom; voor deze toekomstige instroom wordt de voorziening in vijf jaar opgebouwd. Werknemers die over meer dan vijf jaar in aanmerking komen voor deze regeling zijn niet meegenomen bij de bepaling van de voorziening. Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van de werkelijke loonkosten van de deelnemers en de resterende werktijd. De voorziening stijgt door een toegenomen gemiddelde instroom. Het voordelige effect van de aangepaste disconteringsvoet bedraagt 0,9 miljoen, het nadelige effect van de indexering bedraagt 1,1 miljoen.

Voorziening generatiepact

Het generatiepact is een aanvullende HAN-regeling, naast de in de cao opgenomen regelingen, die met ingang van 1 augustus 2018 is ingevoerd en kent deelnemers tot 2026. Sinds 2021 is het niet meer mogelijk om in te stromen in deze regeling, de dotatie betreft alleen indexering. Met een generatiepact worden medewerkers van 62 jaar en ouder in staat gesteld hun arbeidsomvang aan te passen aan de belastbaarheid, waarmee men op een gezonde manier kan blijven werken tot aan het voor hen vastgestelde AOW-moment. Medewerkers van 62 jaar en ouder die aan bepaalde criteria voldoen worden via de regeling generatiepact in staat gezet de arbeidsduur terug te brengen naar 50% van de oorspronkelijke formele betrekkingsovervang, waarbij het salaris 70%-80% wordt doorbetaald en de pensioenopbouw gehandhaafd blijft. Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van de werkelijke loonkosten van de deelnemers en de resterende werktijd. Het voordelige effect van de aangepaste disconteringsvoet bedraagt 0,2 miljoen, het nadelige effect van de indexering bedraagt 0,3 miljoen.

Voorziening sociaal beleid

De voorziening sociaal beleid is gevormd op basis van individuele afspraken gemaakt met medewerkers van de HAN in het kader van het beëindigen van het dienstverband of verminderen van de werktijd. In de voorziening zijn enkel de individuele afspraken opgenomen waaraan de HAN zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden, maar die wel een schattingselement bevatten. De voorziening sociaal beleid neemt af omdat nieuwe getekende vaststellingsovereenkomsten opgenomen worden onder de kortlopende schulden. Hier is geen sprake meer van een schattingselement.

Voorziening transitievergoeding

De Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) is vanaf 1 januari 2020 in werking getreden. Op grond van deze wet is in 2020 een voorziening gevormd voor tijdelijke arbeidscontracten waarvan aannemelijk is dat zij niet worden verlengd. De verhoging wordt veroorzaakt door een hoger aantal tijdelijke contracten en een langere duur van het tijdelijke dienstverband.

Overige voorzieningen

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen hebben betrekking op geschillen en claims. Er is een onderzoek ingesteld door de Autoriteit Persoonsgegevens inzake het datalek van september 2021. Dit geeft vooralsnog geen aanleiding om hiervoor een voorziening op te nemen.

2.3 Langlopende schulden

€ x 1.000	Stand lening 31-12-2021	Aangegane leningen 2022	Aflossing 2022	Stand lening 31-12-2022	Looptijd < 1 jaar	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente percentage %	Resterende looptijd in jaren
Gemeente Arnhem	2.534		1.254	1.280	1.280			2,12	1
Ministerie van Financiën	36.667	-	1.833	34.834	1.834	33.000	25.668	0,1	19
Totaal langlopende schulden	39.201	-	3.087	36.114	3.114	33.000	25.668		

Hypothecaire lening gemeente Arnhem

Dit betreft een ultimo 1993 opgenomen hypothecaire lening met een looptijd van 30 jaar (annuitair). Als zekerheid is verstrekt aan de gemeente Arnhem een eerste hypotheek tot € 23 miljoen op het pand Ruitenberglaan 27 in Arnhem. Het kortlopende gedeelte van de aflossingsverplichting is onder kortlopende schulden opgenomen.

Lening ministerie van Financiën

In 2010 is de HAN een lening aangegaan bij het ministerie van Financiën met een looptijd van 30 jaar. De lening bedroeg bij aanvang in totaal €55,0 miljoen.

Als zekerheid voor de lening en eventuele extra rente en kosten is aan het ministerie van Financiën een eerste hypotheek verstrekt op de Nijmeegse panden van de HAN, met uitzondering van de Groenewoudseweg 1. Het kortlopend deel van de aflossingsverplichting is onder kortlopende schulden opgenomen. De lening kan vervroegd afgelost worden, waarbij het verschil in contante waarde van het restant van de lening op basis van de dan geldende rente en de afgesproken rente aan het ministerie van Financiën moet worden betaald. De HAN heeft geen intentie deze lening versneld af te lossen.

2.4 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden als volgt gespecificeerd:

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Kortlopend deel langlopende leningen	3.114	3.087
Schulden aan OCW	12.418	7.606
Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen projecten	9.268	9.784
Crediteuren	10.286	8.561
Belastingen/sociale lasten	14.656	12.992
Schulden ter zake van pensioenen	4.370	4.203
Overlopende passiva:		
Vooruitontvangen collegegelden	29.317	16.672
Vooruitontvangen investeringsubsidies	0	12
Vooruitontvangen bedragen	1.798	2.411
Vakantiegeld en vakantiedagen	12.366	11.527
Te betalen interest	18	19
Overige overlopende passiva	14.444	9.598
Totaal overlopende passiva	57.943	40.239
Totaal kortlopende schulden	112.055	86.472

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar tenzij specifiek benoemd.

Schulden aan OCW

Dit betreft schulden aan OCW, bestaande uit vooruit ontvangen NPO-AP-gelden € 11,5 miljoen en € 0,9 miljoen overige subsidies zoals verantwoord in model G.

Overlopende passiva

De totale overlopende passiva stijgen met € 17,7 miljoen. Dit betreft met name een verhoging van het vooruitontvangen collegegeld van € 12,6 miljoen. In 2021 was deze post lager als gevolg van halvering van het collegegeld in collegejaar 2021-2022.

De overige overlopende passiva stijgen met € 4,8 miljoen door een hogere positie van € 2,1 miljoen doorsluiscapitalen ten behoeve van de opleidingen Advanced Nurse Practitioner en Physician Assistant in verband met nog niet ontvangen facturen. Tevens zijn de nog te betalen verplichtingen toegenomen met € 1,5 miljoen en is de verplichting vanuit de DAM-gelden (decentrale arbeidsvoorwaardenmiddelen) toegenomen met € 0,8 miljoen.

Het saldo van de vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen projecten is als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Gefactureerde termijnen	27.795	23.645
Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winsten	-18.527	-13.861
Voorziening te verwachten verliezen	-	-
Totaal	9.268	9.784

Verantwoording subsidies OCW (bijlage behorend bij RJ 660.403, geldend vanaf het verslagjaar 2014)

(bedragen in euro's)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond:
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1166210-1	20-08-2021	J
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1177559-1	21-09-2021	J
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1183499-1	22-11-2021	J
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1191089-1	21-12-2021	J
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1211730-1	22-02-2022	J
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1278675-1	22-08-2022	N
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1281685-1	20-10-2022	N
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1285815-1	22-11-2022	N
Subsidieregeling extra hulp voor de klas	COHO21-20031	07-10-2021	J
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2021-2022	1183850-3	22-11-2021	J
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2021-2022	1183850-4	20-09-2022	J
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2022-2023	1284278-1	22-11-2022	N
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2022-2024	OS-2022-C-005	30-11-2022	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS21001	16-11-2021	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS21002	16-11-2021	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS21005	16-11-2021	J
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22001	03-05-2022	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22054	03-05-2022	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22014	03-05-2022	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22007	03-05-2022	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22035	03-05-2022	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS229053	08-11-2022	N
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS229003	08-11-2022	N
Subsidie open en online hoger onderwijs	OL22-06	28-04-2022	N

G2. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt

G2.A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2021	Totale subsidiabele kosten t/m 2021	Saldo per 1 januari 2022	Ontvangen in 2022	Subsidiabele kosten in 2022	Te verrekenen per 31 december 2022
Doorstroom mbo-hbo	DHBO018001	23-10-2017	185.955	185.955	134.400	51.555	0	51.185	370
Doorstroom mbo-hbo	DHBO018019	15-03-2018	195.630	195.630	106.410	89.220	0	7.151	82.069
Totaal			381.585	381.585	240.810	140.775	0	58.336	82.439

G2.B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Er zijn geen subsidies die doorlopen in een volgend verslagjaar.

Financiële instrumenten: kredietrisico, renterisico, liquiditeitsrisico

De HAN maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de HAN blootstelt aan markt- en/of kredietrisico's. Deze financiële instrumenten betreffen posten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden.

Kredietrisico

De HAN loopt kredietrisico over de financiële vaste activa en de kortlopende vorderingen minus de vooruitbetaalde kosten. Het maximale kredietrisico bedraagt € 20,0 miljoen. De hoogste vordering bedraagt € 7,8 miljoen. Deze vordering heeft betrekking op de vooruitbetaalde huur zoals opgenomen onder de financiële vaste activa en de vorderingen (kortlopend deel). Het overige kredietrisico is niet geconcentreerd bij één of enkele partijen. De HAN hanteert procedures en gedragsrichtlijnen om de omvang van het kredietrisico bij tegenpartijen te beperken. Daarnaast handelt de HAN niet in financiële instrumenten en past ook geen afgeleide financiële instrumenten (derivaten) toe.

Renterisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen leningen. De HAN heeft twee leningen uitstaan, een bij de gemeente Arnhem en een bij het ministerie van Financiën.

De rentevaste periode van de lening van de gemeente Arnhem loopt tot 31 december 2023 (einde contract) en bedraagt 2,12%. De jaarlijkse vaste rente van de lening van het ministerie van Financiën is 0,1% tot einde looptijd.

Liquiditeitsrisico

De HAN bewaakt de liquiditeitspositie, zoals beschreven in het Treasurystatuut van de HAN. Door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen ziet het management erop toe dat voor de HAN steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder de liquide middelen, vorderingen, langlopende en kortlopende schulden en financiële vaste activa benadert de boekwaarde daarvan.

B6 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Niet in de balans opgenomen activa

De huurpenningen zijn als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurcontract Beverweerdlaan 3	205	86		291
Huurcontract Ruitenberglaan 26 AKMA	254	1.042	970	2.266
Laan van Scheut 2 laboratorium	325	191		516
	784	1.319	970	3.073

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De HAN is de volgende meerjarige financiële verplichtingen aangegaan:

€ x 1.000	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurkosten	2.917	6.696	3.946	13.559
Leasekosten vervoersmiddelen	71	35	0	106
Drukwerk	183	250	0	433
Schoonmaak	2.489	55	0	2.544
Informatiesystemen	1.471	2.344	0	3.815
Externe diensten divers	367	0	0	367
	7.498	9.380	3.946	20.824

De huurverplichtingen zijn als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Papendallaan 52	351	597	0	948
Heyendaalseweg 141	359	1.527	1.909	3.795
Prof. Molkenboerstraat 3	262	0	0	262
Philips van Leydenlaan 25	577	2.398	0	2.975
Heyendaalseweg 121	361	214	0	575
Westervoortsedijk 73	56	0	0	56
K33 units	568	332	0	900
Universitair Sportcentrum	383	1.628	2.037	4.048
	2.917	6.696	3.946	13.559

De HAN heeft drie leegstandsgaranties afgegeven in verband met studentenhuysvesting. De garantstellingen hebben een looptijd tot augustus 2024 en februari 2030. De maximale garantstelling per balansdatum bedraagt €2,9 miljoen. Er is hier tot op heden geen gebruik van gemaakt.

B7 TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING

BATEN

3.1 Rijksbijdragen ministerie van OCW

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Rijksbijdrage			
Rijksbijdrage	323.925	323.873	295.906
Overige subsidies OCW			
Geoomerkte subsidies	323	0	788
Niet-geoomerkte subsidies	1.068	0	444
Totaal overige subsidies	1.391	0	1.232
Totaal rijksbijdragen	325.316	323.873	297.138

De totale rijksbijdrage stijgt ten opzichte van 2021 met €28,2 miljoen. Dit wordt verklaard door €11,7 miljoen hogere normatieve rijksbijdrage. Daarnaast hogere overige rijksbijdrage vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) van €16,4 miljoen, bestaande uit €12,0 miljoen hogere compensatie halvering collegegeld en €4,4 miljoen overige middelen.

3.2 Overige overheidsbijdrage

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Overige overheidsbijdrage	6.463	6.176	6.862

De overige overheidsbijdrage daalt ten opzichte van 2021 als gevolg van een lagere instroom van studenten Advanced Nurse Practitioner en Physical Assistant in schooljaar 2022. Deze gelden worden op basis van factuur doorbetaald aan de zorginstellingen waar de studenten stagelopen. De lasten die hiermee samenhangen worden verantwoord onder de post overige van de overige lasten.

3.3 Collegegelden

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Collegegeld sector hbo	50.588	50.298	59.867

De collegegelden dalen met €9,3 miljoen ten opzichte van 2021 mede als gevolg van halvering collegegeld vanwege coronamaatregelen van 8 maanden in 2022 versus 4 maanden in 2021. Dit is gecompenseerd door een toename in de rijksbijdrage.

3.4 Baten werk in opdracht van derden

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Contractonderwijs	10.851	10.046	10.416
Contractonderzoek	13.314	11.264	11.119
Overige (o.a. maatwerk, advies)	4.261	2.002	3.687
Totaal baten	28.426	23.312	25.222

In onderstaande tabel is de opbouw van het contractonderzoek onderverdeeld naar financier.

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2022	2022	2021
Internationale organisaties	999	150	322
Nationale overheden	5.735	4.121	5.004
NWO	5.164	3.963	4.547
Overige non-profit organisaties	1.098	1.180	855
Bedrijven	318	1.850	391
Totaal contractonderzoek	13.314	11.264	11.119

3.5 Overige baten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2022	2022	2021
Verhuur onroerende zaken	1.511	1.435	1.278
Detachering personeel	1.028	886	1.095
Schenking en sponsoring	13	0	0
Studentenbijdragen	4.318	2.447	3.548
Overige	2.894	755	1.927
Totaal	9.764	5.523	7.848

De baten verhuur zijn toegenomen door een toename van het aantal package fee (internationale) studenten.

Onder de studentbijdragen zijn baten opgenomen voor onder andere minoren, lesmaterialen, introductie en excursies/studiereizen.

Ten opzichte van 2021 is het aantal studentenbijdragen toegenomen door herstel van activiteiten na COVID-19.

Onder de overige overige baten zijn diverse baten opgenomen, waaronder de baten van SENECA (hét expertisecentrum voor Gezondheid, Welzijn en Leefstijl van de HAN) en de HAN-campuswinkels. Een verrekening van eenmalige post van €0,7 miljoen veroorzaakt met name de afwijking ten opzichte van 2021.

4.1 Personele lasten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2022	2022	2021
Lonen en salarissen	223.824	222.069	204.980
Sociale lasten	30.150	30.051	27.965
Pensioenpremies	37.699	40.379	35.789
Lasten eigen personeel	291.673	292.499	268.734
Overige personele lasten:			
Dotaties personele voorzieningen	6.706	4.285	3.251
Personeel niet in loondienst	30.499	20.127	25.693
Overige personele lasten	13.386	30.376	10.732
Subtotaal overige personele lasten	50.591	54.788	39.676
-/- Uitkeringen	-1.732	-675	-1.962
Totaal personele lasten	340.532	346.612	306.448

De totale personele lasten stijgen ten opzichte van 2021 met €34,1 miljoen. De lasten eigen personeel stijgen met €22,9 miljoen (8,5%), hoofdzakelijk door een toename van het aantal fte's en de cao-loonstijgingen van februari 2022 (2,0%) en juni 2022 (4,0%).

Het gemiddelde aantal fte stijgt ten opzichte van 2021 met 190 fte (van 3.227 in 2021 naar 3.417 in 2022) oftewel met 5,9%.

De overige personele lasten nemen met €10,9 miljoen toe. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van de kosten personeel niet in loondienst met €4,8 miljoen, met name door inhuur personeel ter extra ondersteuning bij kwaliteits- en NPO-projecten, hogere dotaties aan de personele voorzieningen van €3,5 miljoen, met name door een toename van de verwachte instroom bij de voorziening Werktijdvermindering senioren en Werkhervatting gedeeltelijke arbeidsongeschikten (WVS en WGA) en hogere overige personele lasten van €2,7 miljoen, met name veroorzaakt door een toename in reiskosten woon-werk.

Ten opzichte van de begroting zijn de totale personele lasten €6,1 miljoen lager. De lasten van eigen personeel zijn €0,8 miljoen lager dan begroot, veroorzaakt door een lagere pensioenlast van €2,7 miljoen als gevolg van het niet doorgaan van een aangekondigde verhoging van de pensioenpremie waar €1,8 miljoen hogere lonen en salarissen tegenover staan. De gemiddelde inzet is 51 fte lager dan begroot.

De overige personele lasten zijn €4,2 miljoen lager dan begroot, als gevolg van lagere overige overige personele lasten en hogere lasten personeel niet in loondienst, per saldo €6,6 miljoen lager. Dit betreft met name lagere uitgaven aan beleids- en NPO-doelstellingen. Daarnaast is er sprake van hogere dotaties aan personele voorzieningen van €2,4 miljoen.

Aantal fte's

	Stand aantal fte's per 31 december		Gemiddeld aantal fte's	
	2022	2021	2022	2021
OP	2.159	2.072	2.137	2.020
OBP	1.218	1.161	1.198	1.119
Management	81	88	82	88
Totaal	3.458	3.321	3.417	3.227

Het aandeel van tijdelijke aanstellingen is 20,5% (2021: 18,9%).

4.2 Afschrijvingen

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2022	2022	2021
Afschrijvingen op materiële vaste activa	17.127	17.252	15.583
Totaal	17.127	17.252	15.583

Voor een nadere specificatie over de categorieën vaste activa verwijzen we naar hoofdstuk B5.

4.3 Huisvestingslasten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2022	2022	2021
Huur	4.657	4.974	4.136
Verzekeringen	356	330	384
Onderhoud	2.438	2.310	1.930
Energie en water	3.841	2.567	2.612
Schoonmaakkosten	2.991	3.145	2.985
Heffingen	1.561	1.785	1.807
Overige	1.142	988	1.146
Totaal	16.986	16.099	15.000

De huisvestingslasten zijn €2,0 miljoen hoger dan 2021. De hogere huur wordt veroorzaakt door een toename van het aantal package fee (internationale) studenten en de huur van tijdelijke units voor het onderwijs in Nijmegen. De energielasten stijgen als gevolg van stijgende energieprijzen ondanks afname van het energieverbruik. Heffingen zijn lager als gevolg van incidentele posten in 2021 en een verlaging van de WOZ-waarden.

4.4 Overige lasten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2022	2022	2021
Administratie- en beheerslasten	14.118	15.158	10.484
Inventaris en apparatuur	2.195	1.888	2.226
Leer- en hulpmiddelen	16.153	15.902	13.989
Dotatie overige voorzieningen	0	0	467
Overige	9.023	8.182	7.554
Totaal	41.489	41.130	34.720

De totale overige lasten zijn €6,8 miljoen hoger dan vorig jaar. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van de kosten administratie en beheer. Dit betreft hogere kosten voor PR en reis- en verblijfkosten door herstel van activiteiten na COVID-19 en extra contributies. De toename bij leer- en hulpmiddelen betreft €1,2 miljoen studentenactiviteiten en €0,8 miljoen licenties. De overige overige lasten 2022 zijn met €1,5 miljoen toegenomen. Dit wordt met name verklaard door een verlaging van de pro-rata-btw-vordering met €0,7 miljoen en een incidentele post in 2021 van €-0,3 miljoen.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de HAN en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de HAN. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de HAN en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Honoraria van de accountant

Onder de overige lasten, administratie en beheer, zijn de volgende kosten van Ernst & Young Accountants opgenomen. Genoemde bedragen zijn de bedragen zoals die in het boekjaar in de exploitatierekening verantwoord zijn.

<i>Bedragen zijn inclusief btw</i> € x 1.000	Ernst & Young Accountants LLP	Overig Ernst & Young-netwerk	Totaal Ernst & Young	Totaal Ernst & Young
	2022	2022	2022	2021
Onderzoek van de jaarrekening	170	-	170	157
Andere controleopdrachten	122	-	122	24
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-	-
Totaal	292	-	292	181

5 Financiële baten en lasten

<i>€ x 1.000</i>	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2022	2022	2021
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	454	-	236
Rentelasten	-101	-89	-133
Saldo financiële baten en lasten	354	-89	103

Rentebaten en -lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Bezoldiging topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. De voor de Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen geldende klasse-indeling is G. Het daarbij horende bezoldigingsmaximum bedraagt €216.000. De complexiteitspunten zijn per criterium als volgt:

1. gemiddelde totale baten per boekjaar (10 complexiteitspunten);
2. gemiddeld aantal studenten (5 complexiteitspunten);
3. gewogen onderwijssoorten of sectoren (5 complexiteitspunten).

In onderstaande tabel is de bezoldiging 2022 verantwoord. Ten behoeve van de verantwoording is gekozen voor het Verantwoordingsmodel WNT van het ministerie van Binnenlandse Zaken dat terug te vinden is op www.topinkomens.nl. De binnen onze stichting geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

Gegevens 2022

<i>Bedragen x € 1</i>	Drs L.J.M. Verhofstad	Y.E.A.M. de Haan RE	Drs B.M. Kievits
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Vicevoorzitter CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	0,80
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	191.684	191.684	153.347
Beloningen betaalbaar op termijn	24.316	24.316	19.453
Subtotaal	216.000	216.000	172.800
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000	172.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	216.000	216.000	172.800
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021

<i>Bedragen x € 1</i>	L.J.M. Verhofstad MSc	Y.E.A.M. de Haan RE	Drs B.M. Kievits
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Vicevoorzitter CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	0,80
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	185.322	185.322	148.258
Beloningen betaalbaar op termijn	23.678	23.678	18.943
Subtotaal	209.000	209.000	167.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000	167.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	209.000	209.000	167.200
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Binnen de HAN zijn geen overige functionarissen werkzaam die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen.

Overzicht vergoeding Raad van Toezicht

Naam	Periode	Rol	Werkelijke bezoldiging 2022 (excl. btw)	Maximale bezoldiging 2022	Werkelijke bezoldiging 2021 (excl. btw)
Dr. Ir. P.J.M. van Laarhoven	01-01 t/m 31-12	Voorzitter	21.600	32.400	20.900
Drs. H.A.R.R. Dekkers	01-01 t/m 30-11	Lid	13.860	19.765	14.630
Dr. C.M. Hooymans	01-01 t/m 30-06	Lid	7.560	10.711	14.630
Drs. B.B. ter Huurne	01-01 t/m 31-12	Lid	15.120	21.600	14.630
Drs. H.V.W. Mans RA MBA	01-01 t/m 31-12	Lid	15.120	21.600	14.630
Drs. M. Roos	01-01 t/m 31-12	Lid	15.120	21.600	7.315
Drs. R. Wenselaar	01-01 t/m 31-12	Vicevoorzitter	15.120	21.600	14.630
Drs. H.P.M.G. Steeghs RA	01-01 t/m 30-06-2021	Lid			7.315
Totaal			€ 103.500		€ 108.680

B8 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

Activa

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Vaste activa		
1.1 Materiële vaste activa	163.062	164.951
1.2 Financiële vaste activa	8.427	8.733
Vlottende activa		
1.2 Voorraden	88	87
1.3 Vorderingen	16.756	16.074
1.4 Liquide middelen	124.304	95.351
Totaal activa	312.637	285.196

Passiva

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
2.1 Eigen vermogen	141.298	136.538
2.2 Voorzieningen	25.362	25.359
2.3 Langlopende schulden	33.000	36.114
2.4 Kortlopende schulden	112.977	87.185
Totaal passiva	312.637	285.196

B9 ENKELVOUDIGE EXPLOITATIEREKENING 2022

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	325.316	323.873	297.138
3.2 Overige overheidsbijdragen	6.463	6.176	6.862
3.3 Collegegelden	50.588	50.298	59.867
3.4 Baten werk in opdracht van derden	28.426	23.312	25.222
3.5 Overige baten	9.825	6.080	7.912
Totaal baten	420.618	409.739	397.001
Lasten			
4.1 Personele lasten	341.315	347.169	307.174
4.2 Afschrijvingen	17.127	17.252	15.583
4.3 Huisvestingslasten	16.986	16.099	15.000
4.4 Overige lasten	40.960	41.130	34.157
Totaal lasten	416.388	421.650	371.914
Saldo baten en lasten	4.230	-11.911	25.087
5. Saldo financiële baten en lasten	436	-89	103
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	4.666	-12.000	25.190
6. Belastingen			
7. Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen	94	-	84
Resultaat na belastingen	4.760	-12.000	25.274
Nettoresultaat	4.760	-12.000	25.274

B10 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2022

Omdat de enkelvoudige en geconsolideerde activiteiten van HAN in belangrijke mate vergelijkbaar zijn, wordt voor de toelichting op de enkelvoudige balans en winst- en verliesrekening verwezen naar de toelichting van de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten, met uitzondering van het volgende:

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de organisatie gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de organisatie garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming.

Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de organisatie in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de organisatie en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Financiële vaste activa

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Deelnemingen	1.033	939
Vooruitbetaalde huur	7.395	7.794
Totaal vorderingen	8.428	8.733

Deelnemingen

€ x 1.000		Boekwaarde 31-12-2021	Investerings 2022	Desinvesteringen 2022	Resultaat 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Naam en vestigingsplaats HAN Holding bv (geconsolideerd)	Arnhem	939	-	-	94	1.033
Totaal		939	-	-	94	1.033

Liquide middelen

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Kasmiddelen	3	7
Tegoeden op bankrekeningen	2.976	2.988
Schatkistbankieren	121.325	92.356
Totaal	124.304	95.351

Kortlopende schulden

€ x 1.000	31 december 2022	31 december 2021
Kortlopend deel langlopende leningen	3.114	3.087
Schulden aan OCW	12.418	7.606
Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	9.268	9.784
Crediteuren	10.286	8.561
Verbonden partijen	2.244	2.264
Belastingen en premies sociale verzekeringen	14.272	12.621
Schulden terzake pensioenen	4.292	4.120
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen collegegelden	29.317	16.672
Vooruitontvangen investeringssubsidies	0	12
Vooruitontvangen bedragen	1.798	2.411
Vakantiegeld en vakantiedagen	11.832	10.908
Te betalen interest	-64	19
Overige	14.200	9.120
Totaal overlopende passiva	57.083	39.142
Totaal kortlopende schulden	112.977	87.185

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar tenzij specifiek benoemd.

3.5 Overige baten

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Verhuur onroerende zaken	1.511	1.435	1.278
Detachering personeel	1.027	886	1.095
Schenking en sponsoring	13	0	0
Studentbijdragen	4.318	2.447	3.548
Overige	2.956	1.312	1.991
Totaal	9.825	6.080	7.912

4.1 Personele lasten

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Lonen en salarissen	218.985	216.412	199.830
Sociale lasten	29.275	29.179	27.172
Pensioenpremies	37.397	40.056	35.494
Lasten eigen personeel	285.657	285.647	262.496
Overige personele lasten:			
Dotatie personele voorzieningen	6.562	4.144	3.122
Uitzendkrachten	37.539	27.881	33.038
Overige personele lasten	13.289	30.172	10.480
Subtotaal overige personele lasten	57.390	62.197	46.640
-/- Uitkeringen	-1.732	-675	-1.962
Totaal personele lasten	341.315	347.169	307.174

4.4 Overige lasten

€ x 1.000	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Administratie- en beheerslasten	14.117	15.158	10.469
Inventaris en apparatuur	2.195	1.888	2.226
Leer- en hulpmiddelen	16.153	15.902	13.989
Dotatie overige voorzieningen	0	0	467
Overige	8.495	8.182	7.006
Totaal	40.960	41.130	34.157

B11 OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Meerderheidsdeelneming

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen € x 1.000 31-12-2022	Resultaat € x 1.000 2022	Totale baten 2022	Verklaring Art. 2.403 BW	Consolidatie %	Deelname- percentage %
HAN Holding	bv	Arnhem	4	1.033	94	-	N	100	100
HAN Flex	bv	Arnhem	4	1.201	94	-	N	100	100

HAN Flex bv is een 100% dochteronderneming van HAN Holding bv.

Code activiteiten:

1. Contractonderwijs
2. Contractonderzoek
3. Onroerende zaken
4. Overige

B12 VASTSTELLING EN GOEDKEURING JAARREKENING

De jaarrekening is opgemaakt op 1 juni 2023.

Goedkeuring jaarrekening 2022

De Raad van Toezicht heeft de jaarrekening goedgekeurd in zijn vergadering d.d. 1 juni 2023.

De heer dr. ir P.J.M. van Laarhoven
Voorzitter

De heer drs. R. Wenselaar
Vicevoorzitter

Mevrouw drs. B.B. ter Huurne
Lid

De heer drs. H.V.W. Mans RA MBA
Lid

Mevrouw drs. M Roos
Lid

Mevrouw dr. G. Yilmaz
Lid

De heer drs. L.A. van de Zande
Lid

Vaststelling jaarrekening 2022

Het College van Bestuur heeft de jaarrekening over 2022 na goedkeuring door de Raad van Toezicht vastgesteld d.d. 1 juni 2023.

De heer drs L.J.M. Verhofstad
Voorzitter

Mevrouw Y.E.A.M. de Haan RE
Vicevoorzitter

Mevrouw drs. B.M. Kievits
Lid

OVERIGE GEGEVENS

Resultaatbestemming

Ingevolge de *Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek* wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserves van de HAN.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- ▶ zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 "Referentiekader" van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022;
- ▶ de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf "2.2.2. Bestuursverslag" van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf "2.2.2. Bestuursverslag" van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf "2.2.2. Bestuursverslag" van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf "2.3.1. Referentiekader" van het Onderwijsaccountantsprotocol 2022.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's:
 - ▶ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - ▶ van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- ▶ het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- ▶ het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 1 juni 2023

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. H.E. Oostdijck RA